

Državni izpitni center

P 0 7 1 A 1 0 1 2 3

SPOMLADANSKI ROK

SLOVENŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 28. maj 2007

POKLICNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1

Kadar pričakujemo odgovor v povedi, kandidat dobi točko za jezikovno pravilnost, če je odgovor vsebinsko ustrezen.

Nal.	Rešitve	Točkovanje	Točke
1.	č	1	1
2.	a	1	1
3.	c č b d a c	3 = 6 pravih odgovorov 2 = 5, 4 1 = 3, 2	3
4.	Napačna trditev: Že leta 1994 je organizirala prve vokalne delavnice za poustvarjanje ljudske glasbe. Popravljena trditev, po smislu, npr.: (Že) leta 1994 je organizirala prvo slovensko šolo pripovedovanja pravljic (in od tedaj vsako leto pripravi tudi nekaj rednih izobraževalnih srečanj). / Organizirala je vokalne delavnice za poustvarjalce/poustvarjanje ljudske glasbe.	1 za označeno napačno trditev 1 za pravilno popravljeno trditev 1 za jezikovno pravilnost	3
5.	Od vasi do vasi	1	1
6.	A b B pravljíčarstvo	1 1	2
7.	b d	1 1	2
8.	predstavitev osebe	1	1
9.	DA NE NE DA NE	3 = 5 pravih odgovorov 2 = 4, 3 1 = 2, 1	3
10.	širši Utemeljitev po smislu, npr.: ... <u>saj</u> je bilo objavljeno v reviji (Ona)/ v Oni / v časopisu / v množičnem občilu / v medijih / je publicistično besedilo / je razumljivo (naj)širšemu krogu bralcev / je napisano poljudno in vsakemu razumljivo / ne vsebuje strokovnih izrazov Upoštevamo vsebinsko ustreznost utemeljitve.	1 za pravilno podčrtavo 1 za smiselno utemeljitev	2
11.	b	1	1
12.	Npr.: »K odločitvi, da se odrečem varnosti redne službe in se podam v nezanesljiv poklic, me je poklicalo življenje.« / »Življenje me je poklicalo, da se odrečem varnosti redne službe in se podam v nezanesljiv poklic.« / »Kljub varnosti redne službe sem se odločila, da se podam v nezanesljiv poklic, saj me je k temu poklicalo življenje.« Upoštevamo rešitve, v katerih je kandidat uporabil samo podatke iz dane povedi.	1 za pravilno pretvorbo 1 za jezikovno pravilnost	2
13.	c a d	1 za vsako pravilno rešitev	3
14.	• povedek (s povedkovim določilom) • prislovno določilo/prislovno določilo načina (Upoštevamo samo ta dva odgovora.) • osebek • predmet	3 = 4 pravilni odgovori 2 = 3 1 = 2, 1	3

15.	pravljice/pravljica Upoštevamo samo pravičen zapis samostalnika v imenovalniku (tudi v povedi).	1	1
16.	pevka, peti/zapeti/odpeti ..., pevski/pevčev/pojoč/pevkino ... pravljica, praviti/pravljičiti, pravljica/ pravljica/pravljičarjev ... zbirateljica, zbirati/odbirati ..., zbirateljski/zbirni ... članica, včlaniti (se), članski/včlanjena ...	3 = 8, 7 pravičnih odgovorov 2 = 6, 5, 4 1 = 3, 2	3
17.	(že) od mladosti/od otroštva/od malega/od rojstva/od otroških dni radovedni/navdušeni/začuden/presenečeni/ zavzeti/pozorni ... (Upoštevamo tudi: zainteresirani, vneti.) opustila/pustila/zapustila/odpovedala službo/dala odpoved Dopolnitev mora biti tudi skladensko ustrezna.	2 = 3 pravični odgovori 1 = 2, 1	2
18.	Cerknice, Cerknega/Cerkna/Cerkelj/Cerkljanskega Upoštevamo samo popolnoma pravičen zapis.	1 za oba pravična odgovora	1
19.	glagol pridevniška beseda/števnik pridevniška beseda/pridevnik samostalniška beseda/samostalnik predlog samostalniška beseda/samostalnik Posamezen odgovor mora biti v celoti pravičen (napačno npr.: <i>prvo</i> – pridevniška beseda, pridevnik).	3 = 6 pravičnih odgovorov 2 = 5, 4 1 = 3, 2	3
20.	moči	1	1
21.	Ljudske pesmi je obdelovala tako, da jih je posnela, arhivirala ter opravila prepis govora in petja.	2 = popolnoma pravičen zapis v pretekliku (gl. oseba, število, čas, vid) 1 = zapis v pretekliku s slovnično ali pravopisno napako, s spremenjenim glagolskim vidom, osebo	2
22.	DA Po smislu, npr.: To so/Gre za (stvarna) lastna imena. / To so (lastna) imena oddaje, radia in društva. / Ker se društvo, radio in oddaja tako imenujejo. Ne upoštevamo presplošnih odgovorov, npr.: <i>Ker so to imena. / Ker so to naslovi;</i> ali odgovorov, ki se nanašajo le na eno izmed imen, npr.: <i>Slovenska zemlja v pesmi in besedi je naslov oddaje. / Ker se društvo tako imenuje.</i>	1 za pravičen odgovor 1 za utemeljitev 1 za jezikovno pravičnost	3
23.	Marsikdo še danes ne ve, kaj počne Ljuba Jenče, zbirateljica slovenskih ljudskih pesmi. Njeno delo ni samo znanstveno, ampak tudi umetniško. Poleti pripravlja vokalne delavnice ali pa organizira šole pripovedovanja pravljic. Prvo je organizirala že leta 1994 in sicer na Kozjaku. Večkrat poudari, da je otrokom treba pripovedovati pravljice z glasom, gestami in očmi.	2 = 0, 1 napaka 1 = 2, 3 napake 0 = 4 napake ali več	2

24.	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">v</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">u</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">X</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">X</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">X</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">X</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">X</td> </tr> </table>	v	u		X	X			X	X			X	2 = 5 pravih odgovorov 1 = 4, 3	2
v	u														
	X														
X															
	X														
X															
	X														
25.	<p><u>Uradno vabilo</u></p> <p>Ustreznost besedilni vrsti (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> – ime in priimek/naziv ter naslov sporočevalca; kraj in datum pisanja – ime in priimek/naziv ter naslov naslovnika; – ime besedilne vrste in ustrezen nagovor naslovnika – (vljudnostni zaključek in) pozdrav ter podpis z navedbo funkcije <p>Vsebina (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> – izrek vabila – natančna navedba okoliščin dogodka (kraj, čas) – predstavitev dogodka, npr. <ul style="list-style-type: none"> • poimenovanje gostje, • kdo pripravlja dogodek, • pobuda za srečanje, • delo in ustvarjanje L. Jenče, • predstavitev na nastopu (zbirateljsko delo; poustvarjanje ljudskih pesmi) <p>Upoštevamo tudi navedbo dnevnega reda.</p> <p>Jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> – jezikovna pravilnost – slogovna ustreznost, na primer: <ul style="list-style-type: none"> • vikanje oz. nagovarjanje naslovnika v 2. os. množ. (primer neustreznosti: ... <i>Vabim ravnateljico Srednje strojne šole Eriko Grm ...</i>) • brez ponavljanja besed/besednih zvez • natančnost (nenatančno: <i>Ljuba Jančar / Vabimo Vas na Ljubo Jenče.</i>) • upoštevanje družbenih vlog naslovnika in sporočevalca (primer neustreznosti: <i>Prosim Vas, da mi sporočite svojo prisotnost na tel. št. 040 512 235. / ... Vas vljudno vabim, da se zglasite v učilnici 112.</i>) 	<p>1 za navedbo sporočevalca ter kraja in časa pisanja na ustreznih mestih</p> <p>1 za navedbo naslovnika na ustreznem mestu</p> <p>1 (za obe prvini)</p> <p>1 (za obe prvini)</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>2 = vsaj trije vsebinski podatki 1 = vsaj dva podatka</p> <p>2 (2 napaki = –1 točka, do 0 točk)</p> <p>2 (Za vsako vrsto slogovne neustreznosti odštejemo 1 točko, do 0 točk.)</p> <p>Jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost vrednotimo samo, če je kandidat za vsebino dobil vsaj dve točki.</p>	12												

Primeri uradnih vabil:

Breda Veselko
4. a E T
SETŠ Nova Gorica

Nova Gorica, 20. 1. 2005

Ravnateljica
Vilma Groznik
SETŠ Nova Gorica

VABILO

Spoštovana gospa ravnateljica!

V okviru pouka slovenskega jezika smo povabili na obisk Ljubo Jenče, poklicno pevko, pravljíčarko in zbirateljico slovenskega ljudskega blaga. V dveh šolskih urah nam bo predstavila svoje zbirateljsko delo in nam tudi zapela nekaj manj znanih slovenskih ljudskih pesmi.

Vabimo Vas, da se nam pridružite na srečanju s to zanimivo osebo, in sicer v petek, 28. januarja 2005, četrto in peto šolsko uro v učilnici 114.

Dnevni red:

1. Uvodni nagovor profesorice Majde Koštrun
2. Predstavitvev Ljobe Jenče in njenega dela
3. Predstavitvev manj znanih ljudskih pesmi
4. Druženje in pogovor

Po srečanju vabljeni še na kratko pogostitev in na druženje z našo gostjo.

Lepo Vas pozdravljam!

Breda Veselko

Breda Veselko,
v imenu dijakov 4. a ET

4. b ET
TŠC Novo mesto

Novo mesto, 20. 1. 2005

Franc Dobrovoljc
Ravnatelj TŠC Novo mesto
Brežiška 25

VABILO

Spoštovani gospod Dobrovoljc!

Vabimo Vas, da se nam v petek, 28. januarja 2005, tretjo in četrto šolsko uro pridružite pri pouku slovenskega jezika v učilnici 42. Na pobudo naše profesorice smo namreč medse povabili znano slovensko pevko, pravljíčarko in zbirateljico ljudskega izročila, Ljubo Jenče. Iz prve roke bomo lahko izvedeli, kako poteka zbiranje in arhiviranje ljudskih pesmi, slišali pa bomo tudi nekaj njenih poustvaritev manj znanih ljudskih pesmi.

Prepričani smo, da boste v naši družbi preživeli dve prijetni urici.

Lep pozdrav

Izidor Veselko
Predsednik razreda
Izidor Veselko

Breda Veselko
Prežihova 1
3310 Žalec

Žalec, 28. 5. 2007

Vrtnarska šola Celje
Ravnateljica Bilka Zupan
Ljubljanska cesta 97
3000 Celje

Vabilo na srečanje z Ljubo Jenče

Spoštovana ga. ravnateljica!

Vabimo Vas, da se nam 30. maja 2007 ob 11.00 pridružite pri uri slovenščine, ko nas bo na povabilo naše profesorice obiskala edina slovenska poklicna pevka, pravljíčarka in zbirateljica ljudskega izročila Ljubo Jenče. Ker se ravno v tem obdobju učimo o ljudskem izročilu, nam bo predstavila svoje zbirateljsko delo in nam zapela nekaj manj znanih ljudskih pesmi. Vljudno Vas vabimo, da ji tudi vi prisluhnete.

Lepo Vas pozdravljam.

Breda Veselko
Breda Veselko,
predsednica 4. AT-razreda

IZPITNA POLA 2**VODENA INTERPRETACIJA**

Lojze Kovačič, Prišleki (odlomek)

IZ ŠOLSKIH LET

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje)**2 T**

0 T – Ni opredelitve. / Opredelitev je napačna.

Primer: Odlomek je iz novejšje književnosti.

1 T – Zvrst je poimenovana. (Upoštevamo tudi poimenovanje z glagolom.)

Primer: Pisatelj izpoveduje svoje misli in občutke. / Odlomek pripoveduje o dogodkih v šoli in doma. / Odlomek sodi v sodobno pripovedno prozo.

2 T – Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.

Primer: Odlomek je iz pripovednega besedila, pisatelj pa v pripovedovanje o dogodkih vpleta tudi svoje misli in občutja, kar je značilno za liriko.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)**4 T**

0 T – Ni povzetka, ni obnove.

1 T – Obnova odlomka z vsebinskimi napakami.

2 T – Obnova odlomka brez vsebinskih napak. / Povzetek odlomka z vsebinsko napako.

Primer: Odlomek govori o odnosu pripovedovalca do očeta in učiteljev ter o njegovi kazni, ki jo je družina čudno sprejela.

3 T – Namesto povzetka odlomka je naveden samo posamezen motiv odlomka.

Primer: Pisatelj pripoveduje o tem, kako je reagiral oče, ko je zvedel, da njegov sin ni izdelal razreda.

4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.

Primer: Predstavljena sta Lojzetov šolski neuspeh in njegovo razmišljanje o tem. Iz odlomka spoznamo tudi očetov odziv, Lojzetova učitelja in na koncu kazen, o kateri misli, da si jo je zaslužil. / Odlomek pripoveduje o pisateljevem spominu na dogodek, ko je prizadel očeta, ker je ta izvedel od učiteljice, da ni izdelal razreda, zaradi česar ga je oče kruto kaznoval. (Povzetek odlomka ocenimo s štirimi točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka brez vsebinskih napak.)

Oznaka odnosa do očeta (Razčlemba in razlaga)**3 T**

0 T – Oznake ni. / Oznaka je napačna, ne ustreza odlomku.

Primer: Pisatelj je brezbrizen do vsake stvari. / Prikazano je sovraštvo med očetom in sinom.

1 T – Oznaka je skopa/površna/nejasna. / Parafraziran je del odlomka.

Primer: Do očeta je imel spoštljiv odnos. / Pisatelj ve, da je očeta prizadel. / Zaradi sramu ga ni mogel gledati, zavedal se je, da bi mu lahko prihranil ta udarec, zato si je rekel, da bo kaznovan pravično.

2 T – Oznaka je jasna, s skromnejšo razlago.

Primer: Deček se je očeta bal, ker ga je ta doslej že večkrat pretepel, oče pa se mu je tudi smilil, ker njegovo življenje ni bilo lahko.

3 T – Oznaka je jasna, utemeljena z natančnejšo razlago.

Primer: Fant ni želel prizadeti očeta, žal mu je, ko vidi, da zaradi njegovega dejanja trpi. Da mu ni vseeno zanj, vidimo tudi v prizoru, ko ga pozorno opazuje in spremlja njegove reakcije, čeprav pravi, da ga ne more gledati (to je samo zaradi slabe vesti). Opazi na primer, da je oče zadrževal, čuti, kako zelo je jezen. Očeta se boji, ker ga je že večkrat grobo kaznoval, hkrati pa se zaveda svoje napake in sočustvuje z njim.

Oznaka odnosa do učiteljev (Razčlemba in razlaga)

3 T

0 T – Oznake ni. / Oznaka je napačna, ne ustreza odlomku.

Primer: Ker je imel učitelje za svoje sovražnike, jih ni spoštoval.

1 T – Oznaka odnosa do enega ali obeh učiteljev je skopa/površna/nejasna. / Parafraziran je del odlomka.

Primer: Prijazna učiteljica se mu zdi rdeča v obraz, ker je jezna nanj, učitelja pa doživlja kot neko zastarelo osebo, ki zbuja v njem neprijetne misli. / Učiteljica se mu zdi vsa rdeča v obraz, a prijazna kakor lansko leto. O učitelju razmišlja, kakšen bo, saj je videti kot iz starinarnice. Prizna pa, da ima glas lep kot kontrabas.

2 T – Oznaka odnosa do enega od učiteljev je jasna, natančna. / Oznaka odnosa do obeh učiteljev je jasna, vendar skromna.

Primer: Tako kot očeta tudi učiteljice ne ignorira, čeprav pravi, da ga pogovori odraslih ne zanimajo. Opazi, da je razburjena, a se mu še vedno zdi prijazna. Do nje nima odklonilnega odnosa. / Ob pogledu na učitelja Maroka čuti nekakšen odpor zaradi njegove zunanosti, a ko zasliši njegov glas, se ta občutek zmanjša. Učitelj v njem torej zbuja slabe in dobre občutke. / Do učiteljev je imel drugačen odnos kot do očeta, učiteljico je imel rad, novega učitelja pa je sprejel čudno, dokler ni slišal njegovega glasu.

3 T – Jasna, širša oznaka odnosa do obeh učiteljev.

Primer: Učiteljica Roza se mu zdi prijazna, čeprav govori z očetom o zelo problematični stvari. Do nje ima spoštljiv odnos. Ko se je očetu in učiteljici pridružil še učitelj neprijetne zunanosti, je deček kljub vsemu našel na njem nekaj pozitivnega – glas. Kdo pa danes opazi človekov glas! Ampak deček ga je. To je samo še en dokaz, kako mehak je v resnici.

Citirana poved iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)

2 T

0 T – Poved ni citirana. / Citirana poved ne ustreza navodilu.

Primer: »Tam je šele izvedel, da sem padel in ponavljam tretji razred ...«

1 T – Namesto citirane povedi je opisan primer. / Citat iz odlomka ni natančno v skladu z navodilom, a je še smiselno povezan z oznako.

Primer: »Nisem mogel ne sedeti ne ležati od samih črnkv ...« / »A pokazal bom zobe, če bojo tepež hoteli raztegovati v neskončnost.«

2 T – Citirana poved je natančno v skladu z navodilom.

Primer: »Rajši naredim harakiri, si odrežem prst, kot da bi se kdo moral razjokati zaradi mene, kot sem se moral jaz zaradi koga že večkrat ...«

Povzetek ugotovitev o pripovedovalcu (Sinteza in vrednotenje)

2 T

0 T – Povzetka ni. / Povzetek se ne nanaša na prejšnje oznake/razlage, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).

2 T – Povzetek se nanaša na prejšnje oznake/razlage.

Primer: Lojze se izkaže kot fant z dobrim srcem, ki mu ni vseeno za bližnje, ki se zaveda svojega položaja in ve, da ga za storjene napake čaka kazen.

(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)

Mnenje o kazni (v odlomku) (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev.

Primer: Pripovedovalec je zelo veliko tvegal, ko je uničil spričevalo.

1 T – Mnenje je nejasno, izraženo z ohlapno, šibko razlago.

Primer: Če bi bil oče bolj pozoren na to, kaj počne njegov sin, se to ne bi zgodilo in kazen ne bi bila potrebna. Oba sta kriva za kazen, morda pa je odgovorna tudi učiteljica.

2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Ker ni izdelal razreda, pa tega očetu ni povedal in je celo uničil spričevalo, si je kazen zaslužil. Mislim pa, da je bila prehuda. Po mojem mnenju fant prav zato ni upal povedati, da v šoli ni uspešen, ker je bil oče do njega že večkrat grob. V odlomku je celo omenjeno »špricanje« krevi. Gotovo bi lahko oče sina za njegove »lumparije« drugače kaznoval, na primer s kako prepovedjo ali z dodatnim delom.

Stališče o kaznovanju otrok nasploh (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Ni stališča. / Stališče je izraženo kot skopa trditev/ne ustreza navodilu.

Primer: Sem proti telesni kazni. / Mnogi starši nimajo časa za svoje otroke, zato je njihova vzgoja prepuščena drugim.

1 T – Stališče je nejasno, izraženo z ohlapno, šibko razlago/nakazano v primeru iz življenja.

Primer: Otroke so nekoč starši in učitelji pa celo duhovniki prevečkrat kaznovali s pretepanjem že za majhne prekrške, danes pa se jim kar pusti, da ravnajo po svoje, čeprav še niso zreli za to. Nič od tega ni prav. / Fizično kaznovanje se mi ne zdi primerno, veliko bolj zaleže topla beseda.

2 T – Stališče je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Nasilje rodi nasilje; otroci, ki ga občutijo v svoji družini, nekako rastejo z njim in tudi sami postanejo nasilni. S svojimi otroki ravnajo enako, kot so ravnali z njimi, saj se drugačnih načinov kaznovanja sploh niso naučili. Pa drugačni načini vedno obstajajo. Učinkoviti se mi zdijo pogovori staršev in učiteljev z otroki, ko imajo »prestopniki« možnost, da razložijo, zakaj so kaj storili ali zakaj kakšne naloge niso izpolnili. Pri pretepanju te možnosti ni. Kateri otrok pa se bo iskreno pogovarjal z nekom, ki pozna samo govorico nasilja? Po pogovoru se lahko odloči, kaj bo v svojem življenju spremenil, in razmisli o odgovornosti do ljudi, s katerimi živi. Mislim tudi, da je dobro, da otrok razume smisel kaznovanja.

Utemeljitev stališča s primerom iz življenja (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje stališča.

Primer: Nekateri otroci so lepo vzgojeni, nekateri pa ne. Ti delajo težave drugim in sebi.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.

Primer: Doma me niso nikoli topli. Besede, ki mi jih je namenila družina, so me vedno bolj bolele, kakor pa bi me bila klofuta.

2 T – Primer je na kratko opisan.

(Stališče, ki je v tem točkovniku ovrednoteno z dvema točkama, je utemeljeno s primerom iz lastne družine, kjer nikoli ni bilo fizičnega nasilja in so imeli otroci vedno možnost govoriti o svojih dejanjih, starši pa so kazen razložili.)

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Slovnična pravilnost	2 T
Pravopisna pravilnost	2 T
Slogovna ustreznost	2 T

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, mu od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, mu odštejemo dve točki.

SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA

Janko Kersnik, Mačkova očeta (odlomek)

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka (besedila) glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje) 2 T

- 0 T – Ni opredelitve. / Opredelitev je napačna.
Primer: Odlomek/besedilo je napisal Janko Kersnik. / Odlomek je drama, saj je v besedilu dvogovor.
- 1 T – Zvrst je poimenovana.
Primer: Odlomek je iz pripovednega besedila. / Besedilo je pripovedno/pripoveduje. / V pripovednem besedilu je tudi pogovor.
- 2 T – Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.
Primer: Pisatelj pripoveduje o dogodkih tako, da vključuje v svojo pripoved tudi pogovor, torej se epske prvine prepletajo z dramskimi.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje) 4 T

- 0 T – Ni povzetka, ni obnove.
- 1 T – Obnova odlomka z vsebinskimi napakami.
- 2 T – Obnova odlomka brez vsebinskih napak. / Povzetek odlomka z vsebinsko napako.
Primer: Odlomek govori o odnosu med očetom in sinom ter o obsojanju ljudi.
- 3 T – Namesto povzetka odlomka je naveden samo posamezen motiv odlomka.
Primer: Pisatelj pripoveduje o svojem pogovoru z Mačkovim očetom.
- 4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.
Primer: V odlomku nam pisatelj govori o slabem odnosu med očetom in sinom, ki se očitno ponavlja iz roda v rod.
(Povzetek odlomka ocenimo s štirimi točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka brez vsebinskih napak.)

Prepoznavna – izbira problema/prvine (Razčlemba in razlaga) 3 T

- 0 T – Problem ni izbran. / Literarna prvina ni izbrana. / Samo splošno razmišljanje o pojavu ali problemu – brez povezave z odlomkom.
- 1 T – Izbran je problem, ki je v odlomku samo nakazan. / Izbrana je prvina, ki ni bistveno povezana z osrednjo prvino.
Primer: videz Mačkovega očeta in sina/zadolževanje/alkoholizem.
- 2 T – Izbran je problem, ki je smiselno povezan z osrednjim problemom. / Izbrana je prvina, ki je smiselno povezana z osrednjo prvino.
Primer: očetov pristanek na sinovo poroko/predaja posestva/odnosi v družini/odnos mladih do starih.
- 3 T – Izbran je osrednji problem odlomka/in problem, ki je bistveno povezan z njim. / Izbrana je osrednja prvina odlomka/in prvina, ki je bistveno povezana z njo.
(Upoštevamo tudi poimenovanje v naslovu. Problem, izbran za ta vzorec samostojne interpretacije, je natisnjen krepko.)
*Primer: **nestrpnost med očetom in sinom**/pripovedovalčev pogled na odnos med očetom in sinom.*

Razlaga izbranega problema/izbrane prvine (Razčlemba in razlaga)**3 T**

0 T – Ni razlage. / Razlaga je napačna.

Primer: Oče in sin se sovražita zaradi razlike v letih.

1 T – Razlaga je skopa, površna.

Primer: Sin daje očetu to, kar si je zaslužil, ker je gledal predvsem nase.

2 T – Parafraziran je ustrezen del odlomka.

Primer: Pisatelj vidi, da se zgodba ponavlja, ker Maček prisopiha k njemu ves opraskan po obrazu in ometan z blatom, kar mu je naredil lastni sin.

3 T – Razlaga je ustrezna, jasna, natančna.

Primer: V družini Mačkovih se kot problem pojavlja sovraštvo med očetom in sinom. To traja iz roda v rod. Ko novi gospodar ostari, postane podoben svojemu očetu, o katerem nikoli ni imel dobrega mnenja. Godi se mu enako ali še huje kot očetu. Do njega je tako nestrpen, da prestopi vse meje normalnih medčloveških odnosov in se celo fizično izživlja nad njim.

Utemeljitev razlage z opisanim ali s citiranim primerom iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Primera ni.

1 T – Primer iz odlomka ni natančno v skladu z razlago, a je še smiselno povezan z njo.

Primer: »Tožil ga je, a sodbe ni učakal.«

2 T – Primer iz odlomka je natančno v skladu z razlago.

Primer: »Sin, ej, kaj sin – vrag je to, prekleti!«

(Z dvema točkama ovrednotimo tudi vsak drug primer, ki natančno utemeljuje razlago.)

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Povzetka ni. / Povzetek se ne nanaša na prejšnje razlage, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).

2 T – Povzetek se nanaša na prejšnje razlage.

Primer: V odlomku se potrjuje pravilo, da se slabo vrača s slabim.

(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)

Lastno mnenje o problemu/prvini v odlomku (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev.

Primer: Spoštovanje očeta in sina bi moralo biti obojestransko.

1 T – Mnenje je nejasno, izraženo z ohlapno, šibko razlago.

Primer: Sin se je učil od očeta, zato je tudi sam takšen, ampak šele takrat, ko postane gospodar v hiši.

2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Oče, o katerem govori Kersnik, si po mojem mnenju ni zaslužil, da sin tako ravna z njim. Svojega očeta res tudi on ni spoštoval, vendar v tem odlomku ne piše, da bi ga tako sovražil, da bi celo fizično obračunaval z njim. Nasilje staršev nad otrokom ni sprejemljivo, nasilje otrok nad starši pa je nekaj popolnoma nedopustnega. Če niti malo ne ceniš oseb, ki sta ti podarili življenje, tudi življenja ne ceniš.

Lastno mnenje o problemu/prvini na splošno (Sinteza in vrednotenje) 2 T

0 T – Ni mnenja. / Mnenje je izraženo kot skopa trditev. / Ni povezano z odlomkom.

Primer: Če oče in mati otroku preveč dovolita, si bo sam dovolil še več.

1 T – Mnenje je nejasno, izraženo z ohlapno, šibko razlago/nakazano v primeru iz življenja.

Primer: Sovraštvo lahko omilimo ali preprečimo tako, da nanj odgovarjamo z razumevanjem, s strpnostjo in prijaznostjo. Treba je znati odpustiti. Tako vzamemo moč vsemu slabemu.

2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Otroci še vedno bolj sledijo zgledom kot besedam. Če vidijo, da njihovi starši ne spoštujejo svojih staršev, bodo tudi sami ravnali podobno, kar je razumljivo, saj se doma drugega niso mogli naučiti. Svoje starše doživljajo kot »zatežene« starce, ki so jim v življenju odveč, čeprav so naredili tudi kaj dobrega. Mislim, da so osebnostno najbolj zreli tisti ljudje, ki zmorejo pretrgati krog nasilja.

Utemeljitev mnenja s primerom iz lastnih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje mnenja.

Primer: Ljudje preživijo veliko časa v službi, pred računalniki in televizorji.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.

Primer: Nestrpnost med ljudmi se vedno pojavlja. Je verska, politična, rasna. Začne se že v družini zaradi različnih pogledov.

2 T – Primer je na kratko opisan.

(Mnenje, ki je v tem točkovniku ovrednoteno z dvema točkama, je utemeljeno s primerom iz bližnje okolice, ki potrjuje, da se tudi danes spori staršev in otrok rešujejo celo pred sodiščem.)

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost

Slovnična pravilnost 2 T

Pravopisna pravilnost 2 T

Slogovna ustreznost 2 T

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, mu od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, mu odštejemo dve točki.
- Za izviren naslov samostojne interpretacije prištejemo skupnemu seštevku točk eno točko do največjega možnega števila (30).